
**“ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಉತ್ತಮ ಕಲಿಕೆಯ ಮಟ್ಟ ಮತ್ತು
ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕಲಿಯುವ ಶಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ನಿರ್ಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ”
ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಬದಲಾದ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಚಾಲಕರ ಮಾತು**

ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ್ ಬೈರ್‌ವಾಲ್

ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ಬುಬಾರಿಯಾಫಲಿ ಅಬು ರೋಡ್ ಬ್ಲಾಕ್
ಸಿರೋಹಿ, ರಾಜಸ್ಥಾನ

ಶಿಕ್ಷಕರಾದ, ಅದರಲ್ಲೂ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಕರಾದ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಡ್ರೈವರ್ ಒಬ್ಬರ ಕಥೆ ಇದು. ಮೌಂಟ್ ಅಬು ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಜನಪ್ರಿಯ ವಿಶ್ರಾಂತಿಧಾಮಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಅದರಲ್ಲೂ ಪಕ್ಕದ ಗುಜರಾತ್ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಬರುವ ಪ್ರವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಜಂಜಡಗಳನ್ನು ಮರೆಯುವ ವಾರಾಂತ್ಯದ ತಾಣ ಇದು. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಬೈರ್‌ವಾಲ್ ತಂದೆ ಅಬು ರೋಡ್‌ನಿಂದ ಪ್ರವಾಸಿಗಳನ್ನು ಗಿರಿಧಾಮಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಚಾಲಕರಾಗಿದ್ದರು. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣರಿಗೆ ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷ ತುಂಬಿದಾಗ ತಂದೆಯೊಂದಿಗೆ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಓಡಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ತಂದೆ, ಮಗ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು; ಸ್ಥಳೀಯವಾದ ಬಾಡಿಗೆಯಾದರೆ ಅರ್ಧ ದಿನ ತಂದೆ, ಅರ್ಧ ದಿನ ಮಗ ಓಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾತ್ರಿ ಪೂರ ಜಾಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದಾಗ ಒಬ್ಬರ ನಂತರ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಚಲಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಪ್ರವಾಸಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಮಗ, ಉತ್ತಮ ಸಂವಹನ ಕೌಶಲವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮಾನವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ-ಪ್ರಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡ ಕುತೂಹಲ ಬೆಳೆಯಿತು. ಅವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾತನಾಡಲು ಕಲಿತಿದ್ದು ಆಗಲೇ.

ಸತ್ಯನಾರಾಯಣರಿಗೆ ಕಲಿತು ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ತುಂಬಾ ಇತ್ತು. ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ವಾಪಸು ಕಾರಿಗೆ ಬರುವವರೆಗಿನ ಬಿಡುವಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಈ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಅವರು ಬಿ.ಎ. ಪದವಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಅನಂತರ ಬಿ.ಎಡ್. ಪದವಿಯನ್ನೂ ಗಳಿಸಿದ್ದರು. ಸುಮಾರು ಏಳು ವರ್ಷ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಚಾಲಕರಾಗಿದ್ದರು. 1996ರಲ್ಲಿ, 28ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರಾಜಸ್ಥಾನ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದರು. ಅವರ ಮೊದಲ ನೇಮಕ ಪಕ್ಕದ ರೇವಧರ್ ಬ್ಲಾಕ್‌ನ ಒಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ; ಅದು ಅವರ ಊರಿನಿಂದ 42 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದು ಮುಂದಿನ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಅವರು ಆ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗುವ ಪರಿಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ವಾಚನ, ಹಿರಿಯರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ, ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳ ಜತೆ ಚರ್ಚೆ ಮುಂತಾದ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತ ಅದನ್ನು ಅಧ್ಯಾಪನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಗಮನ ಹಾಗೂ ಕಲಿಕೆಯ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿಯ ಪಾರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ

ಅವಕಾಶವಂಚಿತ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಬಂದ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯನ್ನೂ ನ್ಯಾಯವನ್ನೂ ಸದಾಕಾಲ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನೆ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು. ಅವರ ಬೋಧನಾಶೈಲಿಗೆ ಇದುವೇ ತಳಹದಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿತು.

ಅವರು ಎಂ.ಎ. ಪದವಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದರು, ಮದುವೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅವರ ಜೀವನಸಂಗಾತಿಯೂ ಒಬ್ಬ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಿಕ್ಷಕಿ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವೂ ಕಲಿಯಬೇಕು ಎಂಬ ಗುಂಗಿನಲ್ಲೇ ಮುಳುಗಿದ್ದರು; ಕಾಲ ಸರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಕಾಣತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅವರನ್ನು, ಇಲಾಖೆ 2007ರಲ್ಲಿ ಸಿಆರ್‌ಪಿ ಆಗಿ ನೇಮಿಸಿತು. ಈ ಮಕ್ಕಳ ಸ್ಥಿತಿ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಕರ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನವನ್ನು ಹರಿಸಿದರು. ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ 2010ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಅಬು ರೋಡ್ ಬ್ಲಾಕ್‌ನ ಬುಬಾರಿಯಾಫಲಿ ಗ್ರಾಮದ ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡರು. ಜಡವಾಗಿದ್ದ, ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಶಾಲೆಯನ್ನು, ಜೀವಂತ ಕಲಿಕೆಯ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿಸಿದ ಈ ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳು ಸತ್ಯನಾರಾಯಣರ ಪಾಲಿಗೆ ಸ್ಮರಣಾರ್ಹವಾದದ್ದು. ಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಇವರು ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಗಂಭೀರವಾದ ವ್ಯಾಧಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇನಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಗುಣಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಉತ್ಸಾಹವೂ ಬದ್ಧತೆಯೂ ಕುಂದಿದೆ ಎಂದು ಯಾರಿಗೂ ಅನಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರ ದವಡೆಗೆ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಮಾತು ಮಾತ್ರ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ನಾವು ಬುಬಾರಿಯಾಫಲಿಯ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದದ್ದು ಹೋಳಿ ಹಬ್ಬದ ಹಿಂದಿನ ದಿನ. ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಯಾವುದೇ ಗ್ರಾಮೀಣ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಹಬ್ಬದ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಹಾಜರಾತಿ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದು ಸಹಜ. ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಖಂಡಿತ. ಊರಿನಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳು ಅನೇಕ ದಿನ ಮೊದಲೇ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ, ಕೆಲವರು ಸಂಬಂಧಿಕರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದೂ ಉಂಟು. ಬುಬಾರಿಯಾಫಲಿಯ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೈದು ಹುಡುಗರ ಗುಂಪು (ನಾವು ವೇಗವಾಗಿ ಎಣಿಸಿದೆವು) ಆನಂದದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ವಂದನೆ ಹೇಳಿದ್ದು ನಮಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಮಕ್ಕಳಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ್, “ಎಳೆಯ ತಮ್ಮ-ತಂಗಿಯರನ್ನೂ ಶಾಲೆಗೆ ಕರೆತರುವಂತೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆ ಪುಟ್ಟಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಯ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿ ಐದು ವರ್ಷ ತುಂಬಿದ ಕೂಡಲೇ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಬಹಳ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವೂ ಉಪಯುಕ್ತವೂ ಆಗಿದೆ. ನಮಗೆ ಇದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರತಿಫಲವೂ ಸಿಕ್ಕಿದೆ” ಎಂದರು. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ್ ನಮಗೆ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಯಾದ ಅರುಣಾ ಶರ್ಮ ಅವರನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಅರುಣಾ ಶರ್ಮಾ ಕೂಡಾ ತಮ್ಮ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರಂತೆಯೇ ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಎಡ್. ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಐದೂ ತರಗತಿಗಳ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅವರಿಬ್ಬರೂಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿದೆ. ಪರಸ್ಪರ ಗೌರವ, ಬುಬಾರಿಯಾಫಲಿಯ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಒಂದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಶಾಲೆಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಸಮಾನ ಧ್ಯೇಯ ಇವೇ ಅವರಿಬ್ಬರ ಸಂಬಂಧದ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ನೆಲೆ. 2007ರಲ್ಲಿ ಅರುಣಾ ಅವರ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ನೇಮಕಾತಿಯೇ ಬುಬಾರಿಯಾಫಲಿಯಲ್ಲಿ. ಆಗ ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಏಕೈಕ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಶಿಕ್ಷಕರು ತೀರಾ ಅನಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಾಲೆ ನಡೆಸಿದ್ದರು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಒಂದು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಯೂ ಅನತಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳೂ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ನೋಂದಾಯಿತರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಕೆ ಸೆಣೆಸಾಟ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ್ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿ ಬಂದರು. ಆತ ಒಬ್ಬ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ, ಉತ್ಸಾಹಿ ಶಿಕ್ಷಕ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಕೆ ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದಾಗಿ ಆ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡರು.

ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ ಸುತ್ತಲಿನ ಸಮುದಾಯದ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪಡೆಯುವುದು. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ್ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಗೂ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಪೋಷಕರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ ಪೋಷಕ-ಶಿಕ್ಷಕ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ಗಣರಾಜ್ಯೋತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಲವಲವಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲೇ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ “ಶಿಕ್ಷಣ ಉತ್ಸವದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ” ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅರುಣಾ ಮತ್ತು ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಇಂಥ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮಾನದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತರಲು ತಮ್ಮದೇ ಹಣ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ, ಅವುಗಳ ವಿತರಣೆಗೆ ಪೋಷಕರನ್ನೂ ಕರೆದರು. ತಾವು ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯದ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ “ಶಾಲಾ ಸಮಯ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಪೋಷಕರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಉಂಟು.....” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ.

ಶಿಕ್ಷಕರು ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆದರು. “ನಾವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣುವಂತೆ, ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆವು. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಕಲ್ಲು ತುಂಬಿದ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಭೂಮಿಯಾಗಿತ್ತು” ಎಂದು ಅವರು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾದ, ಸಮತಟ್ಟಾದ ಶಾಲಾಮೈದಾನವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಹಣಹಾಕುತ್ತಾ, ಕೈಯಾರೆ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಾ, ಹಳ್ಳಿಯ ಸರಪಂಚರನ್ನೂ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮೈದಾನವನ್ನು ಸಪಾಟು ಮಾಡಿದರು, ಸಿಮೆಂಟ್ ಹಾಕಿಸಿದರು; ಸುತ್ತಲೂ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಶಾಲೆಗೆ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವಶಿಕ್ಷಾ ಅಭಿಯಾನದ ಹಣವನ್ನು ತಂದದ್ದಲ್ಲದೆ ಪಂಚಾಯತಿಯಿಂದಲೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರು. ಶಾಲೆಗೆ ವಿದ್ಯುದ್ದೀಪಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಖಗಳು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಇದಕ್ಕೆ ಅರುಣಾ ಮತ್ತು ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ್ ಸಂತೋಷದಿಂದಲೇ ತಲಾ ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಹಾಕಿದರು.

ಇದೇ ವೇಳೆ ಇಬ್ಬರು ಶಿಕ್ಷಕರೂ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದರು. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, “ನಾವು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟೆವು. ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಕಾರ ಇದರ ಅರ್ಥ, ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ತಾವೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆರಂಭದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಅರಳಿಸಿ ಅವರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಬೇಕು ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಕೇವಲ ಆಧಾರ ಅಷ್ಟೇ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಗುರಿ, ಮಕ್ಕಳು ಪಠ್ಯವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದರ ಉದ್ದೇಶದ ಜೊತೆ ಪಠ್ಯವನ್ನೂ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನೂ ಬೆಸೆಯುವುದು.” ‘ರೂಮ್ ಟು ರೀಡ್’ನಿಂದ ಶಾಲೆಗೆ ಸಾವಿರದ ಐನೂರು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ಬಂದದ್ದನ್ನು ಅವರು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅರುಣಾ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, “ಓದುವ ಅಭ್ಯಾಸವು, ಜೀವನ ಪರ್ಯಂತ ಕಲಿಯುವಿಕೆಯ ಮುಖ್ಯಭಾಗ. ಮಕ್ಕಳು ಓದುವುದನ್ನು ಆನಂದಿಸಲು ತೊಡಗಿದರೆ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ನೂರುಪಾಲು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.” ಆಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಗ್ರಂಥಾಲಯವೂ ಆಗಿರುವ ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಅಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಪುಸ್ತಕವೊಂದನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳ ವಿವರ ಇತ್ತು. ಬೆಳಗಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶನಿವಾರದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾವು ಓದಿರುವ ಕತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಈ ಬೆಳಗಿನ ಸಭೆಗಳು ಹೇಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಮೂವತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟ ಭಾಷಣ, ಮಗ್ಗಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನ, ಮಾನಸಿಕ ಗಣಿತ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು, ಮಕ್ಕಳು ಓದಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಕಥೆಗಳು ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಶಿಕ್ಷಕರು ಈ ಸಭೆಗೆ ತುಂಬಾ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ್ ಒಂದು ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿದರು, “ಮಕ್ಕಳ ಅಂದಿನ ಮನಃಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಬೆಳಗಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ”. ಇದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ್ ಮತ್ತು ಅರುಣಾ ಅಂದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಏನೇನಿರಬೇಕು, ಕಲಿಕೆ ಹೇಗೆ ಸಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶನಿವಾರ ನಡೆಯುವ ‘ಬಾಲಸಭಾ’ಗಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಕಾತರದಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಹಾಡು, ನೃತ್ಯ, ಕಥೆ ಹೇಳುವುದು, ನಟನೆ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನೂ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಶನಿವಾರ ಇಂಥ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಿಗದಿ ಪಡಿಸುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಇಡೀ ವಾರ ಒಂದು ರೀತಿಯ ನಿರೀಕ್ಷೆ, ಉತ್ಸಾಹ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅರುಣಾ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿದಿನ ಕಡೆಯ ಪೀರಿಯಡ್ ಅನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೋಂವರ್ಕ್‌ಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ವಾತಾವರಣ ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತ ವಾಸ್ತವವಾದಿಗಳಾದ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೋಂವರ್ಕ್ ಅನ್ನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

“ನಾನು ಅವರಿಗೆ ದಶಮಾಂಶ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ,

ಅದು ಅವರಿಗೆ ತೀರಾ ಕಷ್ಟಕರ. ಅವರು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ” ಎಂದು ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ನಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ನಗುವಿನ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಅವರ ಗ್ರಹಣ ಶಕ್ತಿಯ ಕುರಿತು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಆಳವಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಬಂದಿರುವಂಥದ್ದು. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಿಕ್ಷಕನೆಂದು ಇಡೀ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಸರಿದೆ. ಅವರ ‘ಸ್ಥಾನಿಕಮೌಲ್ಯ’ದ ತರಗತಿಗಳು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸಲೇಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವೂ ಕಲಿಯಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ್ ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿಶೇಷ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥವರಿಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಆಳವಾದ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಬೇಡುವಂಥ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸವಾಲಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ನವೋದಯ ಶಾಲೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು- ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳನ್ನಾದರೂ ತಯಾರು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ಇರಾಜೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಯಶಸ್ಸು ಸಿಕ್ಕಿದೆ, ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷದ, ಸತತವಾದ ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬುಬಾರಿಯಾಫಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ತೃಪ್ತಿ ನೀಡುವ ವಿಷಯ ಯಾವುದೆಂದು ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲೇ ಕೇಳೋಣ, “ಐದನೆಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಿ ಆರನೆಯ ತರಗತಿಗೆ ಅಂದರೆ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗೆ ದಾಖಲಾಗುವುದು.” ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, “ನಮ್ಮ ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗೆ, ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಕ್ಕಳು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಲಿಕಾಮಟ್ಟವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡು, ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕಲಿಯುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಉನ್ನತ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.”

ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ್ ದೃಢಸಂಕಲ್ಪದ ಮನುಷ್ಯ, ಬದುಕಿನಲ್ಲೂ ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲೂ ಹೋರಾಟಗಾರ. ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗಿನ ಅವರ ಬಾಂಧವ್ಯ ಪ್ರಾಯಶಃ ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತಲೂ ಈಗ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ಸಮುದಾಯದ ಜನರನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಈ ಶಿಕ್ಷಕನ ಸ್ವಂದನೇ ನಿಜವಾದದ್ದು. “ಅವರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ ಐವತ್ತರಷ್ಟು ಮಂದಿ ಬಡ ಕೂಲಿಗಾರರು, ನೀರಾವರಿ ತೀರಾ ದುರ್ಲಭವಿರುವ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಅರ್ಧಾಂಶ ಮಂದಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಸಬಲರು; ತಾವು ಬೆಳೆದ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಯಾವ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಅಬುರೋಡ್‌ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಸಲ್ಲತಕ್ಕವನು. ಈ ಶಾಲೆ ಅವರದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಅವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಬೇಕು.” ನಾವು ಶಾಲೆ ಬಿಡುವ ವೇಳೆಗೆ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ಇಬ್ಬರು ಶಿಕ್ಷಕರ ಸುತ್ತ ಸೇರಿ ಋಷಿಯಾಗಿ ಹರಟುತ್ತಾ ಆರಾಮವಾಗಿದ್ದರು. ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಅವರ ಗಲಾಟೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ತಕರಾರೂ ಇದ್ದಂತಿರಲಿಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸುಮ್ಮನಾಗಿರಲು ಅವರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲೂ ಇಲ್ಲ. ನಿಜಕ್ಕೂ ಇದೊಂದು ಸಂತಸ ಉಕ್ಕುವ ಶಾಲೆಯೇ ಸರಿ.